

Ali Smith

Tél

A fordítás alapjául szolgáló mű:

Ali Smith: *Winter*, Hamish Hamilton, 2017

A könyv fordítását a Publishing Scotland támogatta.

The translation of this book was made possible with the help of the Publishing Scotland translation fund.

Publishing
Scotland

Foillseachadh Alba

Copyright © 2017, Ali Smith

All rights reserved

Hungarian translation © Mesterházi Mónika, 2021

Öt napja:

Sophia bemegy az utcai irodába, bekapcsolja a számítógépét, nem törődik a számos e-maillal, ami mellett piros ! van, egyenest a Google-re megy, és begépeli

kék zöld pont a szemben

aztán, pontosabb,

kék zöld pont a látómező szélén

növekszik.

Foltot látsz az íriszeden?

EZT jelenti –

Folt, pont és lebegés: nézd meg, mi van

a szemedben

Ha behunyom a szemem... színes pontokat látok:

askscience

Homályos látás, lebegő foltok vagy zsinórok a látótérben,

Fényre érzékeny és

Színes foltok látása – a látás és a szem rendellenességei

Fórum – eHealthForum

5 jel, hogy retinális migréned van – fejfájás- és migrénhírek

Entoptikai jelenségek – Wikipedia

Sophia megnéz néhány oldalt. Hályogfajták. Fényszűrési problémák. Üvegtestleválás. Szaruhártya-sérülés. Makuladegeneráció. Úszó homályok. Migrén. Retinaleválás esélye. Ha a foltok vagy lebegő homályok hosszan fennmaradnak, vagy aggodalomra adnak okot, forduljon azonnal szakorvoshoz.

Aztán rákeres erre

kis zöld-kék gömböt látok a látómező pereme felé

Feljön A látás művészete: Harmadik szem percepció & A misztikus látás, egy csomó minden a fizikáról, és Ha fényeket látsz, az angyalaid jeleznek, Doreen Virtue – Hivatalos oldal.

Ó, az isten szerelmére.

Időpontot foglal pár nappal későbbre egy optikai szalonba, a város egyik üzletláncában.

A fiatal, szőke optikus egy hátsó szobából jön elő, a képernyőre néz, aztán Sophiára.

Üdvözlöm, Sophia, Sandy vagyok, mondja.

Üdvözlöm, Sandy. Jobban szeretném, ha Mrs. Clevesnek szólítana, mondja Sophia.

Persze. Kérem, jöjjön velem, S..., khm, mondja az optikus.

Az optikus egy lépcsőhöz megy az üzlet végébe. Az emeleten van egy terem, benne egy megemelt vizsgálólészék, mint a fogorvosnál, meg különféle gépek. Az optikus a szék felé int, jelzi Sophiának, hogy foglaljon helyet. Ő maga egy pult előtt áll, valamiket feljegyez. Aztán megkérdi, hogy Soph... khm, Mrs. Cleves mikor járt utoljára optikusnál.

Most járok először optikusnál, mondja Sophia.

És azért jött, mert egy kis gondja volt a látásával, mondja az optikus.

Ezt még meg kell látni, mondja Sophia.

Haha!, mondja a fiatal optikus, mintha Sophia szellemeskedett volna, pedig nem.

Az optikus táblaolvasással vizsgálja a távollátást és a közelre látást, olyan vizsgálatot végez, ahol eltakarja a szemet, olyan vizsgálatot, ahol hirtelen levegőt fúj a szembe, olyan vizsgálatot, ahol egy lámpával világít

Sophia szemébe, ami azt jelenti, hogy Sophia döb-benten (és váratlanul meghatottan) látja meg a saját véreinek hálózatát, olyan vizsgálatot, ahol egy gomb megnyomásával kell jeleznie, ha és amikor lát egy pontot, ami körbemozog a képernyőn.

Aztán újra megkérdi, mikor született Sophia.

Jesusus. Azt hittem, talán rosszul írtam, mondja az optikus. Mert őszintén, a szeme olyan fantasztikus állapotban van. Még olvasószemüvegre sincs szüksége.

Értem, mondja Sophia.

Igen, mondja az optikus, és tényleg nagyon jól is lát a korosztályához képest. Igazán szerencsés.

Szerencse volna?, kérdi Sophia.

Hát, most képzelje el, mondja az optikus. Képzelje el, hogy autószerelő vagyok, és valaki behoz nekem javításra egy kocsit, és a kocsi a negyvenes évekből van, és felemelem a fedelét, és azt látom, hogy a motor szinte ugyanolyan tiszta, mint amikor (az optikus ellenőrzi a lapját) 1946-ban elhagyta a gyárat, elképesztő, lehet triumfálni.

Azt mondja, olyan vagyok, mint egy régi Triumph, mondja Sophia.

Jobb, mint új korában, mondja az optikus (akinek nyilvánvalóan fogalma sincs, hogy a Triumph valaha autómárka volt). Majdnem olyan, basszus, mint ha sose használta volna. Nem tudom, hogy csinálta.

Arra céloz, hogy csukott szemmel jártam végig az életemet, vagy valahogy hanyagságból nem használtam ki teljesen?, kérdi Sophia.

Igen, haha, így van, mondja az optikus, miközben átfutja a papírokat, és valamit odatűz valami máshoz. Bűnösen alulhasználta, jelentenem is kell a szemhatóságoknak.

Aztán meglátja Sophia arcát.

Ó, mondja. Khm.

Látott az égvilágon bármit a szememben, ami nyugtalanítja?, kérdi Sophia.

Van valami, ami *önt* különösen nyugtalanítja, Mrs. Cleves?, kérdi az optikus. Valami, amit esetleg nem mondott el nekem, vagy ami aggasztja. Mert a felszín alatt...

Sophia a (kiváló) szeme egyetlen szúrásával elhallgattatja a lányt.

Csak annyit kell tudnom, és mást nem is kell tudnom, már ha sikerül magam világosan kifejezni, mondja Sophia. Hogy a gépei bármelyike mutatott-e olyasmit, ami miatt aggódnom kellene a szememet illetően.

Az optikus kinyitja a száját. Aztán becsukja. Aztán újra kinyitja.

Nem, mondja.

Akkor, mondja Sophia. Mivel tartozom, és kinek kell fizetnem?

Semmivel a világon, mondja az optikus. Mivel elmúlt hatvan, nincs...

Ó, értem, mondja Sophia. Ezért ellenőrizte kétszer is a születési évetemet.

Tessék?, kérdi az optikus.

Úgy gondolta, lehet, hogy hazudok az életkorommal kapcsolatban. Hogy ingyenes szemvizsgálathoz jussak az üzletláncukban, mondja Sophia.

Khm... mondja a fiatal optikus.

A homlokát ráncolja. Lenéz, hirtelen elveszett és nagyon szomorú az üzlet közönséges karácsonyi díszei között. Mást már nem mond. A kinyomtatott papírokat, űrlapokat és az általa írt jegyzeteket beteszi

egy dossziéba, amit a mellkasához szorít. Int Sophiának, hogy indulhat lefelé.

Csak ön után, Sandy, kérem, mondja Sophia.

Az optikus szőke lófarka fel-le ugrál, ahogy megy, és amikor leér a földszintre, egy szó köszönés nélkül eltűnik az ajtó mögött, ahonnan az elején kijött.

A központi pultnál a lány ugyanilyen udvariátlanul, anélkül hogy felnézne a képernyőről, javasolja Sophiának, hogy tweeteljen, posztoljon a Facebookon, vagy adjon leírást a TripAdvisoron az optikai szalonban tett látogatásáról, mivel az értékelés valóban sokat számít.

Sophia magának nyitja ki az üzlet ajtaját.

Odakint erősen esik, de az optikai szalon az a fajta hely, ahol golfernyőket tartanak a cég nevével, és van is egy esernyőtartó ilyenekkel a pult mögött. De a lány a képernyőt nézi, és makacsul nem néz fel Sophiára.

Mire a kocsinhoz ér, bőrig ázik. A parkolóban, miközben a tetőn kopog az eső, beszáll a nedves kabát és az ülés nem kellemetlen szagában. A hajáról csorognak a cseppek. Felszabadító. Figyeli az esőt, ahogy a szélvédőt mozgó homállyá változtatja. Az utcai lámpák felkapcsolódnak, és a homály megtelik a sokféle szín torz, változó foltjaival, mintha valaki festékkel teli kis rakétákat dobálna a szélvédőre; ez a parkoló mentén felfüggesztett színes önkormányzati karácsonyi izzók miatt van.

Leszáll az este.

De nem szép?, kérdezi

és most szólítja meg először – a sérülést, degenerációt, leválást, homályt, amelyik ekkor még elég kicsi, még nem is lehet kivenni, hogy egy fej, kicsi, mint egy

légy, előtte lebeg, egy kis szputnyik, és amikor Sophia közvetlenül megszólítja, mint az előbb, akkor mintha egy játékautomata acélkarjai ütnék el, ide-oda pattog a kocsi két oldala között.

A mozgása, így a téli sötétben, majdnem négy óra-
kor, az év legrövidebb napján, jókedvű.

Sophia az alkonyi homályban, mielőtt elfordítaná a kulcsot, hogy beindítsa a motort és hazavezessen, figyel, ahogy az üvegre kiömlött színek alatt szabadon vándorol át a műszerfalon, mintha a műszerfal borítása egy műjégpálya felülete volna, lepattan az anyósülés fejtámlájáról, követi a kormány ívét, egyszer, aztán újra meg újra, mintha kipróbálná a tudását, aztán villogtatná a tudását.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.

www.magveto.hu

www.facebook.com/magveto

magveto.kiado@lira.hu

Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Szekszárdi Nyomda Kft.-ben, 2021-ben

Felelős vezető Vadász Katalin igazgató

Felelős szerkesztő Rostás Eni

Kézirat-előkészítő Tomka Eszter

Korrektor Ruttkay Helga

Műszaki vezető Takács Klári

A kötetet Pintér József tervezte

Kiadványszám 8987

Plantin betűtípusból szedve

ISBN 978 963 14 4107 9